

Številka: 00104-150/2017/5

Datum: 13. 4. 2017

Odgovor na poslansko vprašanje Eve Irgl v zvezi z energetske revščino

Vlada Republike Slovenije je prejela pisno poslansko vprašanje Eve Irgl v zvezi z energetske revščino, na katerega podaja naslednji odgovor.

O energetske revščini govorimo, kadar si gospodinjstvo ne more privoščiti primerno toplega stanovanja (in drugih energetskih storitev) po sprejemljivi ceni. Ne v Sloveniji niti na ravni Evropske unije ne obstaja splošno sprejeta definicija energetske revščine. Na splošno bi lahko, kot energetske revno označili gospodinjstvo, ki si težko ali pa si sploh ne more privoščiti primerno toplega stanovanja ali zadovoljiti svojih osnovnih energetskih potreb. V Veliki Britaniji so za potrebe raziskav kot energetske revno gospodinjstvo sicer opredelili tisto gospodinjstvo, ki za svoje osnovne energetske potrebe porabi več kot 10% svojih letnih prihodkov. Vendar pa je taka definicija, ki se opira na absolutne vrednosti, problematična, saj po tej definiciji k energetske revnim gospodinjstvom spadajo lahko tudi tista z nadpovprečnimi dohodki in neracionalno rabo energije.

Na pojav energetske revščine najbolj vplivajo dohodki gospodinjstva, cene energentov ter poraba energentov, ki pa je odvisna od energetske učinkovitosti stanovanj, ravnanja stanovalcev in vremenskih razmer. Na raven energetske revščine v Sloveniji imajo pomemben vpliv tudi finančna kriza in naraščajoče cene energentov zadnjih let in ter nizki dohodki prebivalstva. Po podatkih SURS, (ki sicer ne vodi ločenih statističnih podatkih o energetske revščini, obseg pa je ocenil na podlagi podatkov o razpoložljivih sredstvih in o izdatkih, ki jih gospodinjstva namenjajo za energijo v stanovanjih) je delež razpoložljivih sredstev gospodinjstev, porabljenih za elektriko, plin in druga goriva v letu 2015 v poprečju znašal 6,7%.

Vendar pa gledano le za 1. kvintil (petina gospodinjstev z najnižjimi razpoložljivimi sredstvi), je ta delež v letu 2015 znašal 17,7%. Gledano za zadnjih 15 let, povprečni delež razpoložljivih sredstev, ki jih gospodinjstva namenjajo za energijo, ostaja na približno enaki ravni, med 6,7% v letu 2000, v letu 2012 je največ narasel na 7,4% in v letu 2015 zopet padel na 6,7%. Gledano samo izdatke 1. kvintila, pa izdatki gospodinjstev neprestano rastejo: od 13,1% razpoložljivih sredstev gospodinjstev v letu 2000 do 17,7% v letu 2015.

	2000	2003	2006	2009	2012	2015
--	------	------	------	------	------	------

	%					
Kvintili – SKUPAJ	6,7	6,3	6,4	6,6	7,4	6,7
1. kvintil	13,1	12,4	13,9	15,9	18,9	17,7
2. kvintil	9,1	9	9,3	10,4	12,1	10,1
3. kvintil	7,6	7,1	7,4	7,9	7,2	7,7
4. kvintil	6,5	6	5,8	6	6,6	5,9
5. kvintil	4,3	4,2	4,2	4,1	4,4	4,0

Delež razpoložljivih sredstev gospodinjstev, porabljenih za elektriko, plin in druga goriva, Slovenija

Vir: SURS, raziskovanje Poraba v gospodinjstvih

Energetska revščina postaja v Sloveniji vse bolj pereč problem, saj rast cen energije prehitava rast dohodkov gospodinjstev. Tako se z energetske revščino najbolj soočajo gospodinjstva z nizkimi dohodki, predvsem gospodinjstva, ki prejemajo socialno pomoč, upokojenci ter nezaposleni. Pogosto živijo tudi v energetske neučinkovitih domovanjih (slaba izolacija, stari in neučinkoviti ogrevalni sistemi vezani na drag energent).

V Sloveniji že poteka nekaj projektov, katerih cilj je izboljšati energetske učinkovitost gospodinjstev z nizkimi dohodki:

- od oktobra 2014 energetske svetovalci mreže ENSVET obiskujejo gospodinjstva, ki prejemajo socialno pomoč, kjer izvajajo brezplačno energetske svetovanje na domu. Vsako gospodinjstvo dobi brezplačni paket naprav za varčevanje z energijo in vodo.
- AN URE 2020 in Operativni program za izvajanje kohezijske politike 2014-2020 predvidevata ukrepe za energetske sanacijo v gospodinjstvih, ki imajo težave z energetske revščino. Ukrepi bodo namenjeni investicijam in tudi svetovanju ter ukrepom za spremembo vedenjskih navad.
- Eko sklad ima, poleg energetskega svetovanja ENSVET, še dva programa, ki sta namenjena socialno šibkim gospodinjstvom: (1) v primeru obnove večstanovanjske stavbe pomagajo upravičenim gospodinjstvom s 100 % sofinanciranjem, (2) nepovratne finančne spodbude (100% sofinanciranje) socialno šibkim občanom za zamenjavo starih kurilnih naprav na trdna goriva z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso v stanovanjskih stavbah na območjih občin s sprejetim Odlokom o načrtu za kakovost zraka.

Da taki programi pomenijo primer dobre prakse, se je v preteklem letu že izkazalo ob sodelovanju CSD Zagorje ob Savi ter CSD Murska Sobota v projektu REACH, katerega namen je bil prispevati k zmanjšanju energetske revščine z opolnomočenjem gospodinjstev, da varčujejo z energijo in vodo ter tako znižajo svoje račune. V projektu REACH, katerega nosilec je bil Focus, društvo za sonaraven razvoj, in v katerega je bilo vključenih več partnerjev, so svetovali 410 gospodinjstvom, ki so jih lahko opremili z različnimi napravami za varčevanje z energijo in vodo, so ta gospodinjstva na letni ravni v povprečju lahko prihranila 76,44 €.

Vlada Republike Slovenije podpira projekte Eko sklada in je vse centre za socialno delo v Sloveniji pozvala, da naj svetovalni delavci svoje uporabnike, ki bi tako pomoč potrebovali, predvsem prejemnike denarnih pomoči, spodbudijo za sodelovanje v programu AERO, katerega cilj je asistenca socialno ogroženim občanom z namenom zmanjševanja energetske revščine. Program AERO, ki je del svetovalnega programa Eko sklada ENSVET, lahko učinkovito in

neposredno pripomore k boljšim življenjskim pogojem udeležencev, saj bodo z obiskom svetovalca na domu gospodinjstva pridobila pomembne informacije in praktične nasvete, kako lahko zmanjšajo porabo in s tem strošek elektrike in vode. Ob tem bodo gospodinjstva prejela tudi nekaj naprav za učinkovito rabo energije (varčne sijalke, perlatorje, tesnila za okna, tuš ročke, ipd.) v skupni vrednosti do 50 EUR. Naprave jim svetovalci dodelijo v last in uporabo in po potrebi brezplačno namestijo na kraju samem, glede na njihove potrebe. Ob obisku na domu svetovalci izvedejo tudi meritve (z merilniki porabe električne energije in vode), da bi gospodinjstvom svetovali, kako priti do energetske prihrankov. Centri za socialno delo imajo s ciljno skupino upravičencev programa kontakt in tako predstavljajo most med njimi in svetovalci Eko sklada, Vključitev centrov za socialno delo kot partnerja Eko sklada, predstavlja možnost za bolj neposredno pomoč ljudem, ki se spopadajo z revščino, saj stroški energije, kot že navedeno, predstavljajo ogromen, za nekatere nepremostljiv strošek gospodinjstva.